

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(шифр та найменування спеціальності)

Облік і аудит

(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, контроль та аналіз дебіторської заборгованості
на прикладі ТОВ «Цетрейдінг»

(назва теми)

Виконавець:

студент Факультету менеджменту, обліку та
інформаційних технологій 42 групи

Ольховська Діана Олегівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Старший викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Самострол Світлана Вячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В практичній діяльності підприємств існує маса аспектів щодо ефективного використання оборотних активів підприємства. Це залежить від достовірності та аналітичності інформації, яка використовується при прийнятті управлінських рішень, виборі раціональних методів управління ними. Сучасний стан оборотних активів підприємств показує, що в їх структурі характерним є значна питома вага дебіторської заборгованості і невелика величина найбільш ліквідних активів, що підтверджує необхідність проведення їх якісного фінансового та управлінського обліку, економічного аналізу та контролю, що підтверджує актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.

Тому важливим завданням ефективного функціонування підприємства є й ефективне управління дебіторською заборгованістю підприємства. При написанні роботи використовувалися роботи вітчизняних вчених, в яких досліджувалися особливості методології управління, обліку, аналізу та контролю дебіторської заборгованості підприємств.

Мета дослідження. Метою дослідження є поглиблення знань щодо теоретичних та практичних аспектів обліку контролю та аналізу дебіторської заборгованості.

Завдання дослідження:

- визначити сутність дебіторської заборгованості, її класифікацію та оцінку;
- розглянути теоретичні засади обліку формування дебіторської заборгованості підприємства;
- дослідити проблемні та дискусійні питання обліку дебіторської заборгованості;
- надати загальну характеристику підприємства «ТОВ «Цетрейдінг» та його облікову політику;
- розкрити особливості синтетичного та аналітичного обліку дебіторської заборгованості підприємства «ТОВ «Цетрейдінг»;
- запропонувати напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємства «ТОВ «Цетрейдінг»;

- дослідити методику контролю дебіторської заборгованості підприємства ТОВ «Цетрейдінг»
- оцінити стан внутрішнього контролю дебіторської заборгованості підприємства «ТОВ «Цетрейдінг» та надати напрямки його удосконалення;
- провести аналіз дебіторської заборгованості підприємства «ТОВ «Цетрейдінг».

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є дебіторська заборгованість підприємства.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку, контролю та аналізу дебіторської заборгованості підприємства.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі використовувались такі методи як: системний аналіз; конкретизація – для того, щоб визначити сутність дебіторської заборгованості; дослідження первинних документів за формою та змістом – для того, щоб визначити відповідність первинних документів вимогам, які відзначаються у стандартах; порівняння – для того, щоб можна було зіставити дані суб'єкта господарювання у динаміці.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регулюють облік та контроль дебіторської заборгованості, статті наукових та періодичних видань з обліку та аудиту, присвячені аналізу обліку дебіторської заборгованості, а також первинна документація, облікові реєстри, внутрішня та зовнішня звітність ТОВ «Цетрейдінг».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань) та 19-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 71 сторінок. Основний зміст викладено на 66 сторінках. Робота містить 16 таблиць, 4 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи обліку дебіторської заборгованості**» визначено сутність дебіторської заборгованості, її класифікацію та оцінку, розглянуто теоретичні засади обліку формування дебіторської заборгованості

підприємства, досліджено проблемні та дискусійні питання обліку дебіторської заборгованості.

У другому розділі **«Особливості діючої практики обліку дебіторської заборгованості на прикладі ТОВ «Цетрейдінг»»** проаналізовано загальну характеристику досліджуваного підприємства та його облікову політику, розкрито особливості синтетичного та аналітичного обліку дебіторської заборгованості, запропоновано напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Цетрейдінг».

У третьому розділі **«Теоретичні та практичні аспекти контролю дебіторської заборгованості»** досліджено методику контролю дебіторської заборгованості, здійснено оцінку внутрішнього стану контролю дебіторської заборгованості, проведено аналіз дебіторської заборгованості, надано напрями вдосконалення методики аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Цетрейдінг».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Аналіз праць вітчизняних науковців щодо сутності дебіторської заборгованості показав, що більшість авторів посилаються на Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», згідно з яким дебіторська заборгованість - це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, але всі дослідники підтвердили, що це заборгованість підприємства та вилучення грошових коштів з діяльності підприємства.

2. Аналіз праць вітчизняних науковців щодо класифікації дебіторської заборгованості показав, що існує безліч варіацій розподілу дебіторської заборгованості за різними ознаками з метою систематизування інформації щодо її стану, проведення аналізу для прийняття оптимальних рішень у процесі управління нею. З метою покращення обліку дебіторської заборгованості запропоновано методичний підхід її класифікації.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи обрано ТОВ «Цетрейдінг», основним видом діяльності якого відповідно КВЕД є: оптова торгівля побутовими електротоварами й електронною апаратурою побутового призначення для приймання, записування, відтворювання звуку й зображення. Підприємство має самостійний баланс, рахунки в банках, в тому числі валютні, печатку зі своїм найменуванням, ідентифікацій код. У своїй діяльності керується чинним законодавством України та Статутом. Товариство зареєстровано в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, є платником податку на додану вартість, податку на прибуток, ПДФО, ЄСВ, Військового збору. Підприємство знаходиться на загальній системі оподаткування.

Згідно затвердженої облікової політики підприємство використовує автоматизовану форму бухгалтерського обліку, тобто всі дані первинних документів накопичуються і реєструються в зведених відомостях, розроблених в комп'ютерній програмі «1С: Підприємство 8.3».

Облік дебіторської заборгованості в ТОВ «Цетрейдінг» ґрунтується на первинній інформації. Документування є першим етапом бухгалтерського обліку. Первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій в ТОВ «Цетрейдінг», є підставою для відображення в бухгалтерському обліку господарських операцій.

На підприємстві використовуються такі рахунки дебіторської заборгованості: 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями», 362 «Розрахунки з іноземними покупцями», 37 «Розрахунки з іншої дебіторської заборгованості». Аналітичний облік дебіторської заборгованості ведеться за кожним дебітором, за видами заборгованості, термінами її виникнення й погашення. На підприємстві облік на рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» не проводиться, та сам резерв не створюється. В балансі підприємства резерв сумнівних боргів не зазначений.

Діяльність підприємства в подальшому повинна бути направлена на пошук найбільш ефективних форм і методів співпраці з дебіторами. Для цього потрібно

удосконалити систему бухгалтерського обліку і звітності в Україні в контексті гармонізації з міжнародними стандартами.

Підприємству ТОВ «Цетрейдінг» потрібно вести облік дебіторської заборгованості згідно вимог чинного законодавства з урахуванням специфіки ведення бухгалтерського обліку на торговельному підприємстві. Для цього необхідно більш детально регламентувати методику обліку дебіторської заборгованості шляхом виділення окремою складовою наказу про облікову політику підприємства. Для вдосконалення аналітичного обліку розрахунків з дебіторами пропонуємо ввести для рахунків 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» та 37 «Розрахунки з різними дебіторами», субрахунки третього та четвертого порядку, що підвищить аналітичність розрахунків з дебіторами. Також підприємству необхідно створювати резерв сумнівних боргів та вести аналітичний облік за рахунком 38 «Резерв сумнівних боргів» в розрізі боржників або за строками непогашення дебіторської заборгованості залежно від того, за яким методом здійснюється нарахування резерву сумнівних боргів.

Ще одним моментом під час удосконалення організації обліку є документообіг. Графік документообігу допоможе організувати рух документів, встановити раціональні маршрути та етапи обробки документів. Таким чином, підвищити якість документів, зменшити час обробки, збільшити ефективність праці працівників при складанні, обробці й зберіганні документів.

На підприємстві ТОВ «Цетрейдінг» внутрішній контроль дебіторської заборгованості здійснює бухгалтер-аудитор, який звітує вищому органу управління підприємства - генеральному директору. Головною метою внутрішнього контролю дебіторської заборгованості є відповідність достовірності бухгалтерських даних про стан розрахунків з покупцями та замовниками за товарними операціями.

Внутрішній контроль на підприємстві ведеться відповідно Українським законам та нормативним актам, але ми можемо надати напрямки удосконалення внутрішнього контролю дебіторської заборгованості, серед яких першочерговими є наступні:

- здійснювати оцінку дебіторської заборгованості за допомогою міжнародних стандартів;
- залучити зовнішнього аудитора для перевірки достовірності фінансової звітності, бухгалтерського балансу, а також визначення, наскільки відповідає ведення бухгалтерського обліку встановленим стандартам і процедурам;
- розробити програму внутрішнього аудиту дебіторської заборгованості;
- проводити тести внутрішнього контролю дебіторської заборгованості з метою встановлення якості стану внутрішнього контролю та обліку дебіторської заборгованості;
- своєчасно та періодично контролювати співвідношення дебіторської заборгованості;
- удосконалити контроль стану розрахунків з дебіторами, зокрема за простроченими заборгованостями, своєчасно виявляючи такі види дебіторської заборгованості, які є недопустимими для підприємства.

Організаційно-інформаційна модель аналізу дебіторської заборгованості підприємства ТОВ «Цетрейдінг» поєднує основні складові аналітичного процесу. Організаційні питання, які вирішуються на рівні моделювання аналізу дебіторської заборгованості підприємства, стосуються обґрунтування мети і систематизації завдань, визначення об'єктів і суб'єктів дослідження, формування методичного забезпечення.

Для узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства було проведено аналіз його основних економічних показників ТОВ «Цетрейдінг» за 2018-2020 рр. Як показує проведений аналіз показники діяльності зазнали негативних змін. При збільшенні чистого доходу від реалізації товарів з 3024379 тис. грн. в 2019 році до 3127514 тис. грн. в 2020 році показник «чистий прибуток» навпаки зменшується, це свідчить про зменшення ефективності управління витратами підприємства. Отже, керівництву підприємства потрібно надалі краще проводити внутрішню політику, завданнями якої є пошук резервів економії витрат, впроваджувати заходи для підвищення доходів, підвищувати оборотність активів, вводити додаткові пільги та послуги для покупців.

Одним із вагомих етапів удосконалення бухгалтерського обліку на підприємстві, і зокрема дебіторської заборгованості, є його автоматизація. Пропонуємо ТОВ «Цетрейдінг» встановити для бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості автоматизовану програму MASTER:Бухгалтерія, яка охоплює всі види операцій на підприємстві. Ведення обліку на підприємстві в умовах використання інформаційних технологій забезпечує економію часу, необхідного для виконання рутинних операцій та розрахунків. Бухгалтер зможе більше часу приділяти виконанню аналітичної роботи та самоконтролю.

Таким чином, правильно організований облік дебіторської заборгованості в ТОВ «Цетрейдінг» надасть можливість підприємству попередити виникнення прострочених платежів та зменшити ймовірність виникнення безнадійної заборгованості, що позитивно вплине на його фінансову стійкість та платоспроможність.

АНОТАЦІЯ

Ольховська Д. О. «Облік, контроль та аналіз дебіторської заборгованості на прикладі ТОВ «Цетрейдінг».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит».

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку, контролю та аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Цетрейдінг».

Проаналізовано загальну економічну характеристику підприємства ТОВ «Цетрейдінг», облікову політику, особливості формування синтетичного та аналітичного обліку дебіторської заборгованості, методику внутрішнього контролю дебіторської заборгованості.

Запропоновано напрями удосконалення обліку та контролю дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Цетрейдінг».

Ключові слова: дебіторська заборгованість, облік, контроль, аналіз.

ANNOTATION

Olkhovska D. «Accounting, control and analysis of receivables (on the example of the «TSETRADING» LLC)».

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 071 «Accounting and Taxation» for the educational program «Accounting and Audit».

(title of the educational program)

Odessa National Economics University.– Odessa, 2021.

The work deals with the theoretical aspects of accounting, control and analysis of receivables at the «TSETRADING» LLC, accounting policies, the peculiarities of the formation of synthetic and analytical accounting of receivables, methods of internal control of receivables

Author analysis general economic characteristics of the «TSETRADING» LLC,

Author offers ways to improve the accounting and control of receivables at the «TSETRADING» LLC.

Keywords: accounts receivable, accounting, control, analysis.